

สายสะดือทารก สะดือใกล้หลุดเป็นแบบไหน พร้อมวิธีทำความสะอาด

รวมบทความ ทารกแรกเกิด การดูแลเด็กทารกให้ดีที่สุด

บทความ

เม.ย. 1, 2024

7 นาที

ในทารกแรกเกิดนั้น คุณแม่จะสังเกตเห็นว่าลูกน้อยมีสายสะดือติดตัวมาด้วย ซึ่งมาจากการที่คุณหมอบุญได้ตัดและผูกสายสะดือหลังทารกคลอดออกมา และเนื่องจากผิวหนังรอบ ๆ สะดือของทารกนั้นค่อนข้างเปราะบาง การดูแลสายสะดือทารกแรกเกิดจึงเป็นอีกหนึ่งเรื่องที่คุณแม่มือใหม่ควรดูแลลูกน้อยอย่างใกล้ชิด เพื่อไม่ให้ทารกเกิดอาการสะดืออักเสบหรือติดเชื้อและเกิดภาวะแทรกซ้อนอื่น ๆ ตามมาได้

สรุป

- ขั้วสะดือของทารกจะหลุดออกไปเองประมาณวันที่ 7-10 วันภายหลังคลอด แต่บางรายอาจจะหลุดก่อนหรือหลังกว่านี้ก็ได้ ไม่ส่งผลอันตรายใด ๆ
- ความสำคัญของสะดือเป็นส่วนที่เชื่อมต่อระหว่างสะดือลูกน้อยกับรกของคุณแม่ภายในครรภ์
- หลังสายสะดือหลุดโดยทั่วไปสะดือของทารกแรกเกิดจะแห้งสนิทและไม่มีการอักเสบหรือติดเชื้อได้ง่าย
- ควรเช็ดทำความสะอาดสะดือทารกด้วยแอลกอฮอล์ 70 เปอร์เซ็นต์ ทุกครั้งหลังอาบน้ำให้ทารกอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง

เลือกอ่านตามหัวข้อ

- สะดือทารกหลังคลอด เป็นแบบไหน
- ความสำคัญของสายสะดือทารก
- ขั้วสะดือจะหลุดออกไปเอง ภายในกี่วัน?
- คอยสังเกตให้ดี สะดือใกล้หลุดเป็นแบบไหน
- สะดือทารกมีเลือดออก อันตรายไหม
- วิธีดูแลทำความสะอาดสะดือให้ลูกน้อย
- ทำไมจึงไม่ควรโรยแป้งที่บริเวณสะดือของลูก

- สายสะดือทารกไม่หลุดสักที นานแค่ไหนควรไปพบแพทย์
- สังเกตสะดือทารกอีกเสบ อาการแบบไหนบ่งบอกว่าติดเชื้อ

ทารกในวัยแรกเกิดถึง 1 เดือน นับเป็นช่วงระยะที่มีความสำคัญ การดูแลทารกแรกเกิด ในช่วงนี้คุณแม่จำเป็นต้องใส่ใจและใกล้ชิดเป็นพิเศษ เนื่องจากทารกกำลังปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมภายนอกครรภ์แม่ ทารกหลังคลอดจะมีสายสะดือที่คุณหมอทำการตัดและผูกสายสะดือเอาไว้ สายสะดือมีความสำคัญต่อร่างกายลูกน้อยอย่างไร สายสะดือใกล้หลุดเป็นแบบไหน รวมทั้งวิธีการดูแลความสะอาดสะดือทารกต้องทำอย่างไร เรื่องที่คุณแม่มือใหม่ควรรู้

สะดือทารกหลังคลอด เป็นแบบไหน

สายสะดือทารกแรกเกิดในช่วงแรกจะมีสีขาวยุ่นและมีเส้นเลือดดำแห่งอยู่ในสายสะดือ เมื่อสายสะดือใกล้หลุดจะมีลักษณะเหี่ยวแห้งและจะหลุดไปเองภายใน 1-2 สัปดาห์ ในระหว่างที่สายสะดือยังไม่หลุด คุณแม่สามารถสังเกตสายสะดือและบริเวณโคนสะดือของลูกน้อยได้ด้วยการจับสายสะดือขึ้นตรงตรงหมูนซ้ายหรือขวา หมุนด้านหน้าหรือหลังอย่างเบา ๆ และทำความสะอาดดูแลรักษาบริเวณสะดือของทารกให้แห้ง เพราะหากสะดือสกปรกหรือทำความสะอาดไม่ดี ก็อาจทำให้สะดือลูกน้อยเกิดการอักเสบหรือติดเชื้อได้ง่าย โดยสังเกตได้จากอาการบวมแดงรอบสะดือ สะดือมีกลิ่นเหม็น หรือมีหนอง ถ้าพบอาการดังกล่าวคุณแม่ควรพาลูกน้อยไปหาคุณหมอเพื่อตรวจวินิจฉัยและรักษาอาการทันที

ความสำคัญของสายสะดือทารก

สะดือของทารกเป็นส่วนที่เชื่อมต่อระหว่างสะดือลูกน้อยกับรกของคุณแม่ภายในครรภ์ ทำหน้าที่เชื่อมโยงการไหลเวียนของเลือด และส่งผ่านเลือดของแม่ไปสู่ลูก รวมทั้งเป็นเส้นทางลำเลียงออกซิเจนและสารอาหารต่าง ๆ ที่คุณแม่รับประทานเข้าสู่ร่างกายลูกน้อย ในสายสะดือทารกจะประกอบไปด้วยเส้นเลือดดำและเส้นเลือดแดง ซึ่งสามารถเป็นเส้นทางของเชื้อโรคเข้าสู่ร่างกายได้ รวมถึงบริเวณผิวหนังรอบสะดือของทารกค่อนข้างเปราะบาง ในร่างกายของทารกแรกเกิดหากยังมีภูมิคุ้มกันต่อเชื้อโรคไม่ดีพอ สะดือทารกไม่สะอาด ก็อาจส่งผลทำให้เกิดอาการเจ็บป่วยหรือติดเชื้อได้ง่าย

ข้าวสะดือจะหลุดออกไปเอง ภายในกี่วัน?

ตามปกติแล้วหลังคุณแม่พาทารกกลับบ้าน ข้าวสะดือของทารกจะหลุดออกไปเองประมาณวันที่ 7-10 วันภายหลังจากคลอด แต่บางรายอาจจะหลุดก่อนหรือหลังกว่านี้ก็ได้ ไม่ส่งผลอันตรายใด ๆ หากคุณแม่สังเกตเห็นว่าสายสะดือของลูกหลุดแล้ว สามารถเช็ดทำความสะอาดสะดือทารกในช่วงนี้ด้วยการใช้แอลกอฮอล์ 70 เปอร์เซ็นต์ ไปอย่างน้อยประมาณ 1 สัปดาห์ จนสะดือแห้งสนิท

โดยทั่วไปสะดือของทารกแรกเกิดจะแห้งสนิทและไม่มีกลิ่นเหม็น กรณีที่พบว่าขี้สะดือยังไม่แห้ง หรือมีติ่งเนื้อที่ขี้สะดือ ไม่ควรโรยแป้งทาตัวหรือยาผงชนิดอื่น ๆ ที่สะดือทารก ควรนำลูกน้อยไปพบคุณหมอเพื่อปรึกษาและได้รับการดูแลอย่างถูกต้องและเหมาะสม

คอยสังเกตให้ดี สะดือใกล้หลุดเป็นแบบไหน

เมื่อสะดือของลูกน้อยใกล้หลุด คุณพ่อคุณแม่จะสังเกตได้ว่าสายสะดือจะค่อยๆ แห้ง และจะหลุดออกเองภายใน 1-2 สัปดาห์ สิ่งสำคัญคือต้องทำความสะอาดสะดือให้แห้งอยู่เสมอ เพื่อป้องกันการติดเชื้อจากเชื้อโรคหรือสิ่งสกปรก

สะดือทารกมีเลือดออก อันตรายไหม

แยะแล้ว!! สะดือทารกมีเลือดออก หากคุณแม่สังเกตเห็นว่าลูกสะดือหลุดแล้วแต่มีเลือดซึม หรือมีน้ำขี้มูกออกมาจากบริเวณสะดือเล็กน้อย ซึ่งโดยทั่วไปแล้วถือเป็นภาวะปกติ แต่เพื่อป้องกันการติดเชื้อ คุณแม่ควรทำความสะอาดสะดือของลูกน้อยด้วยแอลกอฮอล์ 70% อย่างต่อเนื่องเป็นเวลาประมาณ 1 สัปดาห์ หรือจนกว่าสะดือจะแห้งสนิท หรือ ถ้าสะดือลูกยังไม่หลุดแต่มีเลือดออก อาจเพราะทำความสะอาดไม่ถูกวิธี ทำให้เกิดการติดเชื้อได้ สำหรับอาการติดเชื้อที่สังเกตได้ คือ สะดือมีอาการบวมแดง มีกลิ่นเหม็น มีหนอง หากพบอาการเหล่านี้ ควรรีบพาลูกน้อยไปพบแพทย์ทันที เพื่อรับการรักษาอย่างถูกต้องและทันที่

วิธีดูแลทำความสะอาดสะดือให้ลูกน้อย

คุณแม่สามารถอาบน้ำให้ลูกน้อยได้ทุกวัน แม่สายสะดือทารกยังไม่หลุด ยกเว้นในกรณีสะดือแฉะหรือมีกลิ่นเหม็น ควรระมัดระวังไม่ให้สะดือทารกโดนน้ำ หลังจากคุณแม่อาบน้ำและเช็ดตัวทารกให้แห้ง สิ่งสำคัญที่ลืมไม่ได้ก็คือการทำความสะอาดสะดือทารก เพื่อไม่ให้เกิดการหมักหมมของสิ่งสกปรกหรือเชื้อโรค ด้วยขั้นตอนดูแลและทำความสะอาดสะดือให้ลูกน้อย ดังนี้

- คุณพ่อคุณแม่ควรล้างมือให้สะอาดก่อนทำความสะอาดสะดือให้ทารก
- เช็ดทำความสะอาดบริเวณสายสะดือด้วยสำลีก้อนชุบแอลกอฮอล์ 70 เปอร์เซ็นต์ โดยเช็ดตั้งแต่โคนสะดือบริเวณที่สะดือติดกับผิวหนังท้องขึ้นมาถึงปลายสะดือให้ครบทุกด้านจนสะอาด
- เช็ดทำความสะอาดบริเวณซอกโคนสะดือด้วยคัตตอนบัด (Cotton bud) ชุบแอลกอฮอล์ 70 เปอร์เซ็นต์ โดยจับสายสะดือเอียงด้านซ้ายและขวา และเช็ดทีละข้างไปในทิศทางเดียวกัน เช็ดจากด้านในไปด้านนอก และควรเปลี่ยนคัตตอนบัดอันใหม่เช็ดสะดือทารกจนกว่าจะสะอาด
- เช็ดทำความสะอาดบริเวณรอบสะดือด้วยสำลีก้อนชุบแอลกอฮอล์ 70 เปอร์เซ็นต์ บีบให้หมาด และเช็ดหมุนวนรอบสะดือไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อฆ่าเชื้อโรคบริเวณผิวหนังรอบสะดือ

การเช็ดทำความสะอาดสะดือทารกด้วยแอลกอฮอล์ 70 เปอร์เซ็นต์ ควรเช็ดทุกครั้งหลังอาบน้ำให้ทารกอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง ทำไปเรื่อย ๆ จนกว่าสายสะดือทารกจะหลุดและโคนสะดือแห้ง หรือกรณีที่สะดือทารกมีเลือดออก เปื้อนคราบเลือด หรือสะดือแฉะ ก็สามารถนำแอลกอฮอล์ 70 เปอร์เซ็นต์

เซ็นต์ ชุบสำลีมาเช็ดเบา ๆ เพื่อทำความสะอาดสะอาดได้ แต่หากสะอาดมีลักษณะผิดปกติ เช่น บวม แดง คุณแม่ควรรีบพาลูกน้อยไปพบแพทย์ อย่างไรก็ตาม หากคุณแม่สังเกตเห็นว่าลูกน้อยร้องไห้ขณะกำลังเช็ดทำความสะอาดสะอาดด้วยแอลกอฮอล์ อย่าเพิ่งตกใจ อาจเป็นผลมาจากความเย็นของน้ำยาแอลกอฮอล์ที่ส่งผลให้ผิวหนังทารกรู้สึกเย็นหรือตึงบริเวณรอบสะอาด คุณแม่ควรรีบทำความสะอาดสะอาดให้เร็วขึ้นใช้เวลาให้สั้นที่สุด เพื่อช่วยให้ทารกหยุดร้องไห้

ทำไมจึงไม่ควรโรยแป้งที่บริเวณสะอาดของลูก

หลังอาบน้ำและเช็ดทำความสะอาดสะอาดทุกครั้ง คุณแม่สามารถใช้ผ้าอ้อมนุ่มให้ลูกน้อยต่ำกว่าระดับสะอาดเพื่อให้ลูกรู้สึกสบายตัวและป้องกันการระคายเคืองบริเวณสะอาด ไม่ควรใช้แป้งหรือยาผงโรยสะอาดทารก เนื่องจากอาจจะทำให้เกิดการสะสมของเชื้อโรค ที่จะส่งผลให้สะอาดทารกติดเชื้อและอักเสบ การงัดใช้แป้งทาตัวหรือโรยบริเวณสะอาดในช่วงนี้จะทำให้ลูกน้อยมีความปลอดภัย

ทั้งนี้การใช้แป้งเด็กกับทารกในช่วงนี้ หากลูกน้อยสุดดมละอองแป้งเข้าไปบ่อยครั้ง เกิดการสะสมอยู่ภายในปอดก็อาจส่งผลต่ออาการผิดปกติต่าง ๆ ตามมาได้ เช่น

- ระบบทางเดินหายใจผิดปกติ โดยเฉพาะทารกที่มีอาการของโรคทางเดินหายใจ เช่น ทารกที่คลอดก่อนกำหนด หรือเป็นโรคหัวใจพิการแต่กำเนิด เป็นต้น ซึ่งอาจส่งผลอันตรายร้ายแรงต่อปอดของลูกน้อย
- ส่งผลให้เป็นโรคภูมิแพ้จากภูมิแพ้ น้ำมูกไหล คัดจมูก ทำให้ลูกน้อยจามได้ตลอดเวลา
- ทำให้มีปัญหาเรื่องระบบการหายใจ ไอเรื้อรัง หรืออาการหืดหอบ
- ทารกมีความเสี่ยงต่อการเกิดภาวะปอดอักเสบและส่งผลทำให้เสียชีวิตได้

ทารกหลังคลอดเป็นระยะที่ลูกน้อยกำลังมีการปรับตัวจากสภาวะแวดล้อมภายนอกครรภ์แม่ ระบบการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ โดยเฉพาะการทำงานของระบบหายใจและหลอดเลือด เริ่มมีการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้ร่างกายทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทารกในช่วงนี้จึงต้องการการดูแลเป็นพิเศษ

สายสะอาดทารกไม่หลุดสักที นานแค่ไหนควรไปพบแพทย์

โดยปกติแล้วสายสะอาดทารกจะหลุดไปเองภายหลังคลอดประมาณ 2-4 สัปดาห์ หรืออาจหลุดก่อนหรือหลังจากนี้ก็ได้ สาเหตุส่วนหนึ่งที่สายสะอาดลูกน้อยยังไม่หลุดเป็นเพราะคุณพ่อคุณแม่มีมือใหม่ไม่กล้าที่จะเช็ดทำความสะอาดสะอาดลูกน้อย กลัวลูกเจ็บ กังวลเมื่อลูกร้องไห้ จึงมีส่วนทำให้สะอาดทารกไม่หลุดสักทีด้วย นอกจากนี้การทำความสะอาดสะอาดทารกหลังอาบน้ำทุกครั้งจะมีส่วนช่วยป้องกันการติดเชื้อและการอักเสบของสะอาดด้วย

สังเกตสะดือทารกอักเสบ อาการแบบไหนบ่งบอกว่ติดเชื้อ

สะดือของทารกแรกเกิดเป็นบริเวณที่ต้องได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด เพราะเป็นจุดที่บอบบางและเสี่ยงต่อการติดเชื้อได้ง่าย คุณพ่อคุณแม่มือใหม่หลายท่านอาจกังวลเมื่อสังเกตเห็นความผิดปกติบริเวณสะดือของลูกน้อย การสังเกตอาการผิดปกติที่สะดือของลูกน้อยอย่างใกล้ชิดเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้คุณพ่อคุณแม่มือใหม่สามารถดูแลสะดือลูกน้อยได้อย่างถูกต้อง นี่คือตัวอย่างอาการสะดือทารกอักเสบที่บ่งบอกถึงการติดเชื้อ และหากคุณพ่อคุณแม่สังเกตเห็นอาการเหล่านี้ ควรรีบพาทารกไปพบแพทย์ทันที เพื่อรับการวินิจฉัยและการรักษาที่เหมาะสม

- **ผิวหนังรอบสะดือมีอาการบวมแดง:** เป็นสัญญาณแรกเริ่มของการอักเสบ
- **มีหนอง:** หากการติดเชื้อรุนแรงขึ้น อาจมีกลิ่นเหม็น หนองไหลออกมาจากบริเวณสะดือ

การดูแลความสะอาดร่างกายและสะดือของลูกน้อย เป็นหนึ่งในเรื่องที่คุณพ่อคุณแม่ควรใส่ใจดูแลอย่างใกล้ชิด และเตรียมพร้อมที่จะรับมือหากพบอาการผิดปกติ นอกจากนี้การดูแลทารกแรกเกิดยังมีเรื่องที่ต้องเอาใจใส่อย่างมากมาย อาทิเช่น การดูแลสุขภาพร่างกาย โภชนาการอาหาร การให้ลูกน้อยได้นอนพักผ่อนอย่างเพียงพอ การดูแลระบบขับถ่าย สถานที่และสิ่งแวดล้อมรอบตัวทารก รวมถึงการดูแลทางด้านจิตใจที่ได้รับมอบหมายจากคุณพ่อคุณแม่ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เมื่อลูกน้อยได้รับการดูแลเป็นอย่างดี ก็จะส่งผลดีต่อการเติบโต แข็งแรง อารมณ์ดี ฉลาดสมวัยของลูกน้อย

และเพื่อส่งเสริมให้ลูกน้อยมีสุขภาพแข็งแรง มีพัฒนาการที่สมวัย แนะนำให้คุณแม่เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ตั้งแต่แรกเกิด เพราะนมแม่มีสารอาหารกว่า 200 ชนิด เช่น ดีเอชเอ วิตามิน แคลเซียม แอลฟาแล็ค สฟิงโกไมอีลิน สำหรับแอลฟาแล็คตอลบูมิน และ สฟิงโกไมอีลิน คือ สารอาหารที่พบมากในนมแม่ และยังเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การทำงานของสมองในเด็กเจนใหม่มีประสิทธิภาพ โดยการสร้างสารสื่อประสาท ในสมอง และเพิ่มประสิทธิภาพของการส่งสัญญาณประสาทให้เป็นไปแบบก้าวกระโดด และเพิ่มประสิทธิภาพความเร็วในการส่งสัญญาณประสาทที่ดีขึ้น

บทความแนะนำสำหรับคุณแม่

- สะดือทารกมีเลือดออกอันตรายไหม สะดือเด็กทารกเลือดออกทำยังไงดี
- สฟิงโกไมอีลิน และ แอลฟาแล็ค สฟิงโกไมอีลิน คืออะไร สำคัญอย่างไรต่อสมองลูกน้อย
- DHA สารอาหารสำคัญ ช่วยพัฒนาสมองของลูกน้อย
- 2'-FL คืออะไร รู้จัก 2'-FL โอลิโกแซคคาไรด์ในนมแม่ (HMOs)
- นานนมเหลือง ที่มี แอลฟาแล็ค สฟิงโกไมอีลิน สารอาหารสำคัญ ช่วยพัฒนาสมองจากแม่สู่ลูก
- ลูกเป็นโรคภูมิแพ้ คุณแม่รับมือภูมิแพ้ในเด็กได้อย่างไร
- ลูกอ้วก ไม่มีไข้ ท้องเสีย เกิดจากอะไร คุณพ่อคุณแม่ รับมืออย่างไรดี
- อาการทารกท้องอืด พร้อมวิธีป้องกันและวิธีดูแลทารกท้องอืด
- สีอุจจาระทารก สีแบบไหนปกติ สีแบบไหนที่คุณแม่ต้องระวัง
- ลูกอุจจาระสีเขียวอันตรายไหม อีทาร์กสีเขียวบ่งบอกอะไรได้บ้าง
- ลูกท้องเสียให้กินอะไรดี ลูกท้องเสียก็วันหาย อาการแบบไหนเรียกรุนแรง
- ทารกไม่ถ่ายก็วันผิดปกติ ทารกตบอ่ย ลูกน้อยควรกินอะไรให้ขับถ่ายง่าย
- ทารกอุจจาระเป็นเม็ดมะเขือ อุจจาระเป็นเม็ด พร้อมวิธีป้องกันเบื้องต้น

- ทารกอุจจาระมีมูก ลูกท้องเสียถ่ายมีมูกเลือด แบบไหนที่ต้องระวัง
- วิธีนวดท้องให้ทารกถ่าย สำหรับลูกน้อยที่ท้องผูก ไม่ยอมถ่ายหลายวัน
- ลูกปวดท้องตรงสะดือเป็น ๆ หาย ๆ เกิดจากอะไร พร้อมวิธีดูแลทารกปวดท้อง

อ้างอิง:

1. สะดือเด็กทารกทำความสะอาดอย่างไรให้ปลอดภัย?, โรงพยาบาลศิริรินทร์
2. คำแนะนำเรื่องการเช็ดสะดือ, โรงพยาบาลกรุงเทพ
3. “ลักษณะทั่วไปของทารกแรกเกิด” สิ่งที่พ่อแม่ควรรู้..เพื่อดูความผิดปกติ, โรงพยาบาลพญาไท
4. ดัดสายสะดือข้างลงเพื่อสุขภาพที่ดีของทารก, คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล
5. คำแนะนำเกี่ยวกับการดูแลทารก, โรงพยาบาลเด็กสินแพทย์
6. Umbilicus and abdominal wall abnormalities, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
7. ทารกรู้สึกเจ็บปวดเป็นด้วยหรือ?, โรงพยาบาลเด็กสินแพทย์
8. ทาแป้งฝุ่นให้ลูกน้อยให้ระวัง “ภูมิแพ้ ปอดอักเสบ และมะเร็งรังไข่”, โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย
9. แป้งเด็ก ปลอดภัยต่อลูกน้อยหรือไม่?, พบแพทย์
10. การดูแลทารกแรกเกิด, โรงพยาบาลยันฮี
11. การดูแลสะดือเด็กและการขับถ่าย, โรงพยาบาลบีเอ็นเอช
12. สะดือเหม็น ทำอย่างไรและมีอะไรเป็นสาเหตุ, พบแพทย์
13. การดูแลทำความสะอาดสะดือทารก, Premiere Home Health Care เครือโรงพยาบาลธนบุรี

อ้างอิง ณ วันที่ 20 มีนาคม 2568

คุณแม่ตั้งครรรภ์

แม่ผ่าคลอด

ดูแลลูกตามช่วงวัย

ภูมิแพ้ในเด็ก

แอลฟาแล็ค สฟิงโกไมอีลิน

พัฒนาการสมองลูกน้อย

การถ่ายภาพลูกน้อย

คุณแม่ให้นมบุตร

เครื่องมือตัวช่วยคุณแม่

อาหารเด็ก

S-Mom Club

ข้อมูลผลิตภัณฑ์

โปรโมชั่น